

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. rugpjūčio 25 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Arūno Dirvono, Veslavos Ruskan (pranešėja) ir Virginijos Volskienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2021 m. gegužės 17 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą atsakovui Valstybinei miškų tarnybai dėl administracinio akto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas Viešojo intereso gynimo fondas (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į Regionų apygardos administracinį teismą su skundu, prašydamas: 1) panaikinti atsakovo Valstybinės miškų tarnybos (toliau – ir atsakovas, Tarnyba) direktoriaus 2021 m. kovo 12 d. įsakymą Nr. 76-21-V „Dėl VI Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomo Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų, vidinės miškotvarkos projekto patvirtinimo“ (toliau – ir Įsakymas); 2) įpareigoti atsakovą viešąją įstaigą (toliau – ir VI) Valstybinių miškų urėdiją (toliau – ir Urėdija) kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomo Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų, vidinės miškotvarkos projektą (toliau – ir Miškotvarkos projektas), numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras; 3) įpareigoti atsakovą VI Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas,

o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras; 4) priteisti iš atsakovų patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai 2021 m. balandžio 21 d. nutartimi įpareigojo pareiškėją ištaisyti skundo trūkumus, t. y. nurodė, kad pareiškėjas prašo įpareigoti atsakovą VĮ Valstybinių miškų urėdiją atlikti veiksmus, kuriuos pastaroji nurodė nesant privalomus, atsakydama pareiškėjui 2021 m. vasario 3 d. raštu Nr. 9.12-S(E)-2-166 „Dėl pastabų, pasiūlymų, reikalavimų Švenčionėlių vidinės miškotvarkos projektui“ (toliau – ir Raštas). Teismas paaiškino, kad pareiškėjui teisės ir pareigas galimai sukelia 2021 m. vasario 3 d. raštas Nr. 9.12-S(E)-2-166, kuris turėtų būti skundžiamas teismui.

2021 m. gegužės 7 d. Viešojo intereso gynimo fondas pateikė raštą „Dėl teismo nustatytų trūkumų“, kuriame atsisakė patikslinti skundą.

II.

Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai 2021 m. gegužės 17 d. nutartimi pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo skundo dalį, kuria pareiškėjas prašo: 1) įpareigoti atsakovą VĮ Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras; 2) įpareigoti atsakovą VĮ Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras, laikė nepaduota.

Teismas, atsižvelgdamas į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą praktiką, kad reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus yra reiškiamas tada, kai tam tikra institucija neatlieka veiksmų pagal savo kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti, pažymėjo, kad pareiškėjas VĮ Valstybinių miškų urėdijai pateikė 2020 m. gruodžio 9 d. raštą „Pastabos, pasiūlymai, reikalavimai dėl Švenčionėlių vidinės miškotvarkos projekto“, kuriuo prašė kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir strateginio pasekmių vertinimo procedūras, tačiau VĮ Valstybinių miškų urėdija 2021 m. vasario 3 d. rašte Nr. 9.12-S(E)-21-166 pareiškėjui nurodė, kad Valstybinės miškų urėdijos valdomų Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros neprivalo būti atliekamos; todėl, vadovaujantis Miškotvarkos projektų derinimo taisyklių nuostatomis, projektas bus teikiamas Valstybinei miškų tarnybai derinimui ir tvirtinimui.

Teismas, atsižvelgdamas į aktualią teismų praktiką bei VĮ Valstybinių miškų urėdijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus, padarė išvadą, kad 2021 m. vasario 3 d. atsakovas VĮ Valstybinių miškų urėdija, kaip viešojo administravimo subjektas, priėmė galutinį jos kompetencijai priskirtą

individualų administracinį aktą. Nesutikdamas su priimtu administraciniu aktu, pareiškėjas turėjo teisę jį apskusti ABTĮ nustatyta tvarka, o reikalavimus dėl įpareigojimo atlikti veiksmus reikšti kaip išvestinius. Pareiškėjui atsisakius tikslinti pateikto skundo reikalavimus, t. y. prašyti panaikinti ir VĮ Valstybinės miškų urėdijos 2021 m. vasario 3 d. raštą Nr. 9.12-S(E)-21-166 „Dėl pastabų, pasiūlymų, reikalavimų Švenčionėlių vidinės miškotvarkos projektui“, teisme negali būti nagrinėjamas tik išvestinis reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, nes toks teismo sprendimas, nepanaikinus aukščiau nurodyto akto, pareiškėjui nesukeltų tų teisinių pasekmių, dėl kurių pareiškėjas kreipėsi į teismą.

III.

Pareiškėjas Viešojo intereso gynimo fondas atskiruoju skundu prašo panaikinti Regionų apygardos administracinio teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo reikalavimus įpareigoti atsakovą VĮ Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl reikšmingumo iš vados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas - atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir įpareigoti atsakovą VĮ Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras, laikyti nepaduotu ir grąžinti pareiškėjams, ir klausimą išspręsti iš esmės – priimti šią skundo dalį ir perduoti bylą nagrinėti iš esmės pirmosios instancijos teismui.

Pareiškėjas nesutinka su teismo pozicija, kad VĮ Valstybinė miškų urėdija atliko administracinius veiksmus, susijusius su ginčo santykiais, ir jos priimtas administracinis aktas sukelia pareiškėjui teisinės pasekmes, bei nurodo, kad VĮ Valstybinių miškų urėdijos, kaip projekto rengėjos, funkcija nėra administracinė, o jos Raštas nėra administracinę galią sukuriantis teisės aktas. Pareiškėjas pažymi, kad vien nurodyta Rašto apskundimo galimybė nelemia teisės jį apskusti, nes teisė apskusti administracinį aktą yra sprendžiama pagal administracinio santykio pobūdį, tarpinių procedūrinių sprendimų reikšmę bei galutinio sprendimo turinį. Pareiškėjas pažymi, kad atsakovo Valstybinės miškų tarnybos priimtas administracinis sprendimas yra galutinis administracinės procedūros sprendimas, ir atsakovas, prieš priimdamas galutinį administracinį sprendimą, turėjo įvertinti VĮ Valstybinių miškų urėdijos veiksmus rengiant Miškotvarkos projektą, t. y. įvertinti jų raštą, pateiktą pareiškėjui. Pareiškėjo nuomone, pirmosios instancijos teismo išaiškinimas, kad pareiškėjas turėjo skusti ne tik atsakovo Valstybinės miškų tarnybos priimtą administracinį sprendimą (kuris akivaizdžiai yra galutinis administracinėje procedūroje), bet ir atsakovo VĮ Valstybinių miškų urėdijos raštą-atsakymą, neatitinka proceso ekonomiškumo principo ir yra orientuotas vien į formalų pretekstą nenagrinėti teisinio ginčo esmės bei išvengti teismo konstitucinės teisingumo vykdymo priedermės. Pareiškėjas pažymi, kad pareiškėjas kreipėsi į VĮ Valstybinių miškų urėdiją dėl atrankos poveikio aplinkai vertinimo atlikimo bei organizatoriaus priimtą atsisakymą atlikti atitinkamas poveikio aplinkai vertinimo procedūras dėl planuojamos ūkinės veiklos, toks skundo reikalavimas gali būti ginčo dalyku ir toks reikalavimas gali būti teismo nagrinėjamas. Pareiškėjas akcentuoja, kad Valstybinė miškų

tarnyba, priėmusi ginčijamą įsakymą, pritarė VĮ valstybinių miškų urėdijos pozicijai, kad Valstybinės miškų urėdijos valdomų Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros neprivalo būti atliekamos.

Pareiškėjas, vadovaudamasis aktualia teismų praktika, bei Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 (toliau – ir Taisyklės), nuostatomis, daro išvadą, kad VĮ Valstybinių miškų urėdijos 2021 m. vasario 3 d. raštas yra tik tarpinis dokumentas, nesukelianti pareiškėjui tiesioginių pasekmių, kadangi jo teisėtumas turėjo būti įvertintas priimant ginčijamą įsakymą, kadangi Valstybinė miškų tarnyba turėjo įvertinti Miškotvarkos projekto atitikimą, viešojo svarstymo išvadas bei pasiūlymus, patikrinti suprojektuotų ūkinių priemonių teisingumą, jų atitiktį aplinkosauginiams reikalavimams, ūkinės veiklos apribojimams saugomose teritorijose. Pareiškėjo nuomone, pirmosios instancijos teismo išvada, kad pareiškėjui teisės ir pareigos galimai sukelia 2021 m. vasario 3 d. raštas Nr. 9.12-S(E)-2-166, kuris turėtų būti skundžiamas teismui, nepatenka į tą ABTĮ nustatytą skundų trūkumų kategoriją, kuri galėtų būti kliūtimi išnagrinėti bylą iš esmės pagal pateiktus reikalavimus.

Atsižvelgdamas į tai, kad joks teisinis reguliavimas nenumato privalomo tarpinio atsakymo apskundimo, o teismų praktika leidžia suprasti, kad tinkamu skundo dalyku paprastai pripažįstamas tik galutinis sprendimas, sukuriantis teisinės pasekmes, pasirinktą teisių gynimo būdą ir reikalavimų apimtį pareiškėjas laiko tinkamu ir pakankamu, bei mano, kad teismas turi priimti nagrinėti visus jo skundo reikalavimus.

Atsakovas Valstybinė miškų tarnyba atsiliepime į atskirąjį skundą nurodo, kad pareiškėjo atskirasis skundas turėtų būti atmestas kaip nepagrįstas ir Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2021 m. gegužės 17 d. nutartis palikta nepakeista.

Atsakovas nurodo, kad Vidinės miškotvarkos projektai rengiami, tikrinami ir tvirtinami vadovaujantis specialiuoju teisės aktu – Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklėmis, bei pažymi, kad VĮ Valstybinių miškų urėdija yra gavusi visas išvadas, iš visų institucijų, kurių išvados yra privalomos, vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, rengiant Miškotvarkos projektą.

Atsakovas pažymi, kad atvejus, kada turi būti atliekamas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nuostatos, o poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas atliekamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka, vadovaujantis Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255. Atsakovas nurodo, kad nagrinėjamu atveju Urėdijos valdomų Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros neprivalėjo būti atliekamos. Rengdama ir teikdama Miškotvarkos projektą derinimui VĮ Valstybinių miškų urėdija atliko visus teisės aktuose numatytus ir jai priskirtus privalomus veiksmus, todėl pareiškėjo atskirasis skundas yra nepagrįstas. Atsakovas pažymi, kad Urėdijos Miškotvarkos projekto parengimas buvo reglamentuojamas įstatymų normomis ir reikalavimais, todėl bylos baigtis negali turėti jokios įtakos VĮ Valstybinių miškų urėdijos teisių, pareigų ar priimtų sprendimų apimčiai.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Apeliacijos dalykas – Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2021 m. gegužės 17 d. nutarties dalies, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo skundo reikalavimus dėl įpareigojimo atlikti veiksmus (ABTĮ 33 str. 1 d.), pagrįstumas ir teisėtumas.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundo dalį dėl Urėdijos įpareigojimo atlikti veiksmus laikė nepaduota, nustatęs, kad pareiškėjas nepašalino 2021 m. balandžio 21 d. nutartimi nustatytų skundo trūkumų – atsisakė tikslinti pateikto skundo reikalavimus, t. y. prašyti panaikinti ir Urėdijos Raštą, ir konstatavęs, kad teisme negali būti nagrinėjamas tik išvestinis reikalavimas dėl Urėdijos įpareigojimo atlikti veiksmus.

Pareiškėjas, nesutikdamas su šia pirmosios instancijos teismo nutarties dalimi, atskirajame skunde tvirtina, kad būtent skundžiamas atsakovo Įsakymas yra galutinis administracinėje procedūroje, t. y. jis turėjo būti priimtas peržiūrėjus Raštą, todėl, pareiškėjo manymu, skundo reikalavimas dėl įpareigojimo Urėdiją atlikti veiksmus gali būti ginčo dalyku ir toks reikalavimas gali būti teismo nagrinėjamas.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama atskirojo skundo argumentus ir tikrindama ginčijamos pirmosios instancijos teismo nutarties dalies teisėtumą ir pagrįstumą, pažymi, kad įstatymų leidėjas, detalizuodamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnyje įtvirtintą asmens, kurio konstitucinės teisės ir laisvės yra pažeidžiamos, teisę kreiptis į teismą, šios teisės realizavimą administracinių ginčų srityje, įtvirtino ABTĮ 5 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta, kad kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Nors teisminės gynybos universalumo ir prieinamumo principas reiškia, kad kiekvienas asmuo, norintis inicijuoti teismo procesą, turi teisę kreiptis į teismą, tačiau teisė kreiptis į teismą turi būti įgyvendinama laikantis tam tikrų procesinių reikalavimų. Aiškindamas minėtas nuostatas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje ne kartą akcentavo, kad skundo, atitinkančio ABTĮ nustatytus reikalavimus, pateikimas yra būtinoji sąlyga teismui teisingai išspręsti skundo priėmimo klausimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. vasario 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS²⁶¹-86/2009).

ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, įtvirtinta, kad, jeigu skundas (prašymas, pareiškimas) neatitinka šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, 24, 25 ir 35 straipsniuose nustatytų reikalavimų, nutartimi nustatomas terminas trūkumams pašalinti, o jeigu per teismo nustatytą terminą trūkumai nepašalinami, skundas (prašymas, pareiškimas) laikomas nepaduotu ir teisėjo nutartimi gražinamas pareiškėjui. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad teismo nutartis dėl termino trūkumams pašalinti nėra skundžiama atskiruoju skundu, todėl jos teisėtumas ir pagrįstumas yra tikrinamas nagrinėjant atskirąjį skundą dėl teismo nutarties, kuria nutarta skundą laikyti nepaduotu, nepašalinus teismo nustatytų skundo trūkumų.

Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, jog pareiškėjas per teismo nustatytą terminą nepašalino skundo trūkumų, turėjo teisinį ir faktinį pagrindą tokį skundą (jo dalį) laikyti nepaduotu. Siekiant įvertinti, ar toks teismo sprendimas šiuo atveju yra teisėtas ir pagrįstas, būtina patikrinti, ar pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė skundo trūkumus ir vėliau konstatavo, jog šie trūkumai nebuvo pašalinti per nustatytą terminą.

Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas miškotvarkos projekto apibrėžimas, nurodant, kad tai dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai. Vidinės miškotvarkos projektas yra vienas iš miškotvarkos projektų tipų. Tai – miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių

miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti (Miškų įstatymo 14 str. 2 d. 2 p.). Miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad vidinės miškotvarkos projektai rengiami, derinami, tvirtinami, registruojami ir keičiami pagal aplinkos ministro tvirtinamas šių projektų rengimo taisykles ir jose nustatytus kriterijus. Pripažinti vidinės miškotvarkos projektus negaliojančiais gali juos tvirtinanti institucija, vadovaudamasi aplinkos ministro nustatytais kriterijais ir tvarka. Miškų įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad miškotvarkos projektus rengia ir miškų inventorizaciją atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys, valstybių narių kitos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, ar jų padaliniai Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

Taisyklės reglamentuoja visų nuosavybės formų miškų vidinės miškotvarkos projektų rengimą, derinimą, tvirtinimą, registravimą, keitimą ir pripažinimą netekusias galios (Taisyklių 1 p.). Taisyklių 18 punkte įtvirtinta, kad, parengus miškotvarkos projektą (miško naudojimo apimtis ir išvados dėl miško išteklių rodiklių kaitos turi būti aprobuotos Miškotvarkos mokslinėje techninėje taryboje), valstybinių miškų valdytojas organizuoja valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projekto viešą svarstymą. Valstybinių miškų valdytojas interneto tinklalapyje ir vietinėje spaudoje paskelbia apie parengtą valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektą ir galimybę su juo susipažinti (ne trumpiau kaip 10 darbo dienų), viešo svarstymo vietą ir laiką, nurodo valstybinių miškų valdytojo ir rengėjo adresus ir telefonus, elektroninio pašto ir interneto tinklalapio adresus. Viešo svarstymo metu recenzentas pateikia recenziją apie parengtą valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektą.

Kaip matyti iš pareiškėjo skundo pirmosios instancijos teismui, pareiškėjas siekia, kad teismas priimtų ir nagrinėtų jo skundo reikalavimus įpareigoti Urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas - atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir įpareigoti atsakovą VĮ Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras.

Pagal ABTĮ 24 straipsnio 2 dalies 7 ir 8 punktus, pareiškėjas skunde privalo nurodyti reikalavimą, aplinkybes, kuriomis jis grindžia savo reikalavimą, bei tai patvirtinančius įrodymus, nes pagal pareikštus konkrečius ir aiškius reikalavimus apibrėžiamos administracinės bylos nagrinėjimo ribos. Akcentuotina, kad teisė į teisminę gynybą grindžiama dispozityvumo principu: asmuo, kurio teisės pažeistos, pats sprendžia, ar kreiptis į teismą, ir pats renkasi gynybos būdus.

Pareiškėjas, atsakydamas į pirmosios instancijos teismo pasiūlymą patikslinti minėtus reikalavimus, šių reikalavimų nepatikslino, nereiškė reikalavimo dėl Rašto, kuriuo Urėdija netenkino skunde suformuluotų reikalavimų, panaikinimo. Pareiškėjas atskirajame skunde nurodo, kad Miškotvarkos projekto rengėjas yra Urėdija, tačiau galutinį sprendimą (Įsakymą) priėmė Tarnyba, kuri turėjo teisinę pareigą revizuoti Miškotvarkos projektą, viešojo svarstymo išvadas bei pasiūlymus, kt., Urėdijos Raštas pareiškėjui teisių ir pareigų nesukelia, t. y. iš pareiškėjo skundo argumentų galima daryti išvadą, kad pareiškėjas laikosi pozicijos, jog Urėdijos veiksmai (neveikimas) nepažeidė pareiškėjo teisių ir teisėtų interesų. Taip pat darytina išvada, kad esminis pareiškėjo skundo reikalavimas yra susietas su Įsakymo nepagrįstumu ir neteisėtumu, o reikalavimas dėl Įsakymo

panaikinimo yra priimtas nagrinėti. Iš pareiškėjo skunde ir atskirajame skunde nurodytų aplinkybių matyti, kad minėti reiškiama reikalavimai Urėdijai nėra išvestiniai iš Tarnybai pareikšto reikalavimo dėl Įsakymo panaikinimo.

Pagal ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 1 punktą administraciniai teismai sprendžia bylas dėl valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksnių (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus. ABTĮ 23 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad skundą (prašymą) dėl viešojo administravimo subjekto priimto teisės akto ar veiksmo (neveikimo), taip pat dėl viešojo administravimo subjekto vilkinimo atlikti veiksmus turi teisę paduoti asmenys, taip pat kiti viešojo administravimo subjektai, įskaitant valstybės tarnautojus ir pareigūnus, kai jie mano, kad jų teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti.

Taigi suinteresuotų asmenių kreipimaisi administraciniuose teismuose nagrinėjami tik tada, kai tarp šalių yra kilęs ginčas. Nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo pageidaujamus veiksmus, negalimas ir tokio reikalavimo nagrinėjimas teisme, nes iš esmės nėra ginčo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁷⁵⁶-868/2011; kt.). Viešojo administravimo subjekto vilkinimu atlikti veiksmus yra suprantamas toks šio asmens neveikimas, kai viešojo administravimo subjektas nepriima sprendimo (teigiamo arba neigiamo) prašomu išspręsti klausimu per įstatymo nustatytą terminą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-84/2012; kt.).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai reiškiama tada, kai atitinkama institucija neatlieka savo veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti, tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas (žr., pvz., 2018 m. gruodžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-849-968/2018; kt.). Pažymėtina, kad administracinių teismų praktikoje vyrauja taisyklė, jog prašant įpareigoti viešojo administravimo subjektą atlikti tam tikrus veiksmus, turi būti aiškiai nurodoma, kokie veiksmai turi būti atlikti, pateikiamas pagrindas, remiantis kuriuo reikalaujama atlikti atitinkamus veiksmus, įrodymai, pagrindžiantys aplinkybes, kad atitinkami veiksmai nebuvo atlikti ar juos atsisakyta atlikti (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴³⁸-1069/2014; kt.).

Atsižvelgiant į tai, kad suinteresuotų asmenių kreipimaisi administraciniuose teismuose nagrinėjami tik tada, kai tarp šalių yra kilęs ginčas, o nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo pageidaujamus veiksmus, negalimas ir tokio reikalavimo nagrinėjimas teisme, nes iš esmės nėra ginčo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1199-662/2015; 2019 m. rugsėjo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-617-415/2019; kt.), darytina išvada, jog pareiškėjo reikalavimai įpareigoti Urėdiją atlikti veiksmus nelaikytini tokiais skundo reikalavimais, kurie yra savaime pakankami administracinei bylai pradėti. Šioje byloje pareiškėjas negrindžia skundo aplinkybėmis, kad Urėdija vilkina sprendimo priėmimą, o pirmosios instancijos teismas nustatė, kad Urėdija yra priėmusi sprendimą dėl pareiškėjo skunde nurodytų veiksmų neatlikimo.

Nagrinėjamu atveju pripažintina, kad pirmosios instancijos teismas, nustatydamas terminą skundo trūkumams pašalinti, pagrįstai siekė padėti pareiškėjui įgyvendinti procesinę teisę kreiptis į teismą teisminės gynybos, tačiau pareiškėjas suteiktos galimybės tinkamai nerealizavo, 2021 m. balandžio 21 d. nutartimi nustatytų skundo trūkumų nepašalino, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai skundžiama nutartimi pareiškėjo skundo dalį laikė nepaduota ir nenustatė faktinio ir teisinio pagrindo, kad pareiškėjo reiškiama savarankiški skundo reikalavimai Urėdijai turi būti priimti

nagrinėti. Pažymėtina, jog tokios praktikos laikosi ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (žr., pvz., 2021 m. liepos 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-433-520/2021).

Apibendrinama išdėstytus motyvus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, todėl priėmė pagrįstą ir teisėtą pareiškėjo ginčijamą nutarties dalį, kurios naikinti atskirajame skunde nurodytais motyvais nėra faktinio ir teisinio pagrindo. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo atskirasis skundas atmetamas, o pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 1 punktu,

n u t a r i a:

Pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą atmesti.

Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2021 m. gegužės 17 d. nutartį palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Arūnas Dirvonas

Veslava Ruskan

Virginija Volskienė